

TÄISKASVANUTE KOOLITUS (ETTEVÕTTED) 2021

Küsimustik

Sisukord

Eessõna	3
Küsimustikule vastamine.....	3
Aruande esitaja andmed	4
Osa A. Ettevõtte üldandmed	4
Osa B. Täienduskoolituse viisid.....	7
Osa C. Täienduskoolitusest osavõtjad, koolituste sisu, korraldajad ja koolituskulud.....	9
Osa D. Täienduskoolituse kvaliteet ja tulemused	11
Osa E. Täienduskoolituste mittepakkumise põhjused 2020. aastal.....	12
Osa F. Praktikantide väljaõpe	13

EESSÕNA

„Täiskasvanute koolitus (ettevõtted)“ on rahvusvaheline uuring, mida korraldatakse iga viie aasta tagant. Uuringuga kogutakse andmeid töandja täienduskoolitust puudutava tegevuse kohta ja kõikides osavõtva-tes riikides tehakse seda ühtse küsimustiku ja metoodika alusel, mis võimaldab andmeid rahvusvaheliselt võrrelda.

Uuringus küsitletakse 3000 ettevõtet. Üldkogumi moodustavad vähemalt 10 töötajaga ettevõtet, mis olid 2020. aasta novembri seisuga kantud äriregistrisse ja mille põhitegevusala oli uuringuga hõlmatud. Tege- vusalade nimekirja saate vaadata statistikaameti kodulehelt <https://www.stat.ee/et/statistika-too/taiskas- vanute-koolitus-ettevotted-2020>.

Uuringuga kogutud informatsioon on rangelt konfidentsiaalne, seda ei avaldata üksikandmetena, mida saaks seostada konkreetse ettevõttega. Uuringu tulemused on koondandmetena nähtavad statistikaameti andmebaasis <https://andmed.stat.ee/et/stat>. Kogutud andmed edastatakse ka Eurostatile ja uuringu tule- musi võrdluses teiste riikide tulemustega on võimalik näha Eurostati andmebaasist <https://ec.europa.eu/ eurostat/web/main/data/database>.

Lisateavet küsimustiku täitmise kohta saab statistikaameti klienditoelt telefonil 625 9100, esmaspäevast neljapäevani 8.30–16.30 ja reedel 8.30–15.30 või e-posti aadressil klienditugi@stat.ee.

KÜSIMUSTIKULE VASTAMINE

Küsimustik on jaotatud kuueks osaks: A) ettevõtte üldandmed, üldine info töötajate pädevuse ja arendamist vajavate oskuste ja teadmiste kohta; B) koolitusviisid; C) täienduskoolitusest osavõtjad, koolituste sisu, korraldajad ja koolituskulud; D) täienduskoolituste kvaliteet ja tulemused ning täienduskoolituste pakku- mist piiravad tegurid; E) täienduskoolituste mittepakkumine; F) praktikantide väljaõpe. Andmeid küsitakse enamasti 2020. aasta kohta.

Osa küsimuste juures on tärniga viidatud selgitustele **Vajadusel lugege selgitust küsimustiku lõpus*. Selgitu- sed asuvad küsimustiku lõpus lk 14 ning sealt saab lugeda rohkem infot küsimuste sisu ja mõistete kohta.

SUUNAMISED

Nooltega on küsimuste juurde märgitud suunamised. Näiteks küsimuse A9 juures tähendab suunamise märgi → **A12** seda, et kui A9 vastus on „Ei“, siis tuleks liikuda edasi küsimuse A12 juurde ning jätta vahe- pealsed küsimused vastamata.

Osadele A, B ja F tuleb vastata kõigil.

Osa C küsimustele tuleb vastata juhul, kui küsimustele B1A või B1B on vastatud „Jah“.

Osa D küsimustele tuleb vastata juhul, kui küsimustele B1A või B1B on vastatud „Jah“ või B2 juures on vali- tud mõni koolitusviis.

Osa E küsimustele tuleb vastata juhul, kui küsimustele B1A ja B1B on vastatud „Ei“ ja B2 juures „Mitte ükski eespool mainitust“.

ARUANDE ESITAJA ANDMED

Palun vastata (ettevõtte/asutuse) kohta järgmistele küsimustele.

Ettevõtte/asutuse nimi: _____

Ettevõtte/asutuse nimi: _____

Registrikood: _____

Täitja nimi: _____

Täitja ametinimetus: _____

Täitja telefon(id): _____

Täitja e-post: _____

OSA A. ETTEVÕTTE ÜLDANDMED

A2K. Ettevõtte/asutuse töötajate arv seisuga 31. detsember 2020.

*Vajadusel lugege selgitust küsimustiku lõpus.

Töötajate arv kokku: _____

A2N. sh naised: _____

A2M. sh mehed: _____

A4A. Kui suur oli ettevõtte töötajate töötundide koguarv 2020. aastal?

*Vajadusel lugege selgitust küsimustiku lõpus.

Tunnid: _____

A7. Kas ettevõttel on oma koolituskeskus või koolituskeskus koos teiste ettevõtetega?

*Vajadusel lugege selgitust küsimustiku lõpus.

Jah

Ei

A8. Kas ettevõttes on isik või üksus, kes vastutab ettevõtte koolituspoliitika väljatöötamise ja elluviimise eest?

*Vajadusel lugege selgitust küsimustiku lõpus.

Jah

Ei

A9. Kas ettevõtte hindab regulaarselt, milliseid oskusi ja teadmisi on tulevikus ettevõttes vaja?

„Regulaarselt“ hõlmab viimaseid möödunud aastaid ja paari järgmist aastat.

*Vajadusel lugege selgitust küsimustiku lõpus.

- Ei → A12
- Jah, aga mitte regulaarselt (nt olenevalt muudatustest personalis; probleemidest tootmistegevuses) → A10
- Jah, see on osa meie ettevõtte koolituspoliitikast → A10

A10. Milliseid meetmeid kasutab Teie ettevõtte töötajate teadmiste, oskuste ja pädevuse arendamiseks, lähtudes tulevikuvajadustest?

Võib olla mitu vastust.

*Vajadusel loe selgitust küsimustiku lõpus.

- Täienduskoolituste pakkumine ettevõtte töötajatele
- Uute, vajalike oskuste ja kvalifikatsiooniga isikute värbamine
- Uute töötajate värbamine ja koolitamine
- Ettevõttesisese töö ümberkorraldamine töötajate oskuste järgi
- Mitte ükski eespool mainitutest

A12. Millised oskused ja teadmised on Teie ettevõtte arenguks olulised järgmistel aastatel?

Palun märkige järgnevast loetelust vähemalt **kolm kõige olulisemat**. Kui loetelus teile sobiv valik puudub, siis valige lähim sobiv valdkond.

- Üldised IT-oskused
- Spetsiifilised IT-oskused
- Juhtimisoskused
- Meeskonnatööoskused
- Klienditeenindusoskused
- Probleemilahendusoskused
- Haldusteadmised ja -oskused
- Võõrkeeleskus
- Tehnilised, praktilised või tööspetsiifilised oskused ja teadmised
- Suulise ja kirjaliku suhtlemise oskus
- Kirja- ja/või arvutamisoskus
- Mitte ükski eespool mainitutest
- Ei oska öelda

A13. Kas Teie ettevõttel on kirjalik koolituskava?

*Vajadusel lugege selgitust küsimustiku lõpus.

Jah

Ei

A14. Kas Teie ettevõttel on iga-aastane eelarve täienduskoolituseks?

*Vajadusel lugege selgitust küsimustiku lõpus.

Jah

Ei

A15. Kas ettevõtte koolituspoliitikat mõjutab mõni leping sotsiaalpartneritega – riigi, piirkonna või sektori tasandil kirjalik koostööleping (nt kollektiivleping)?

*Vajadusel lugege selgitust küsimustiku lõpus.

Jah

Ei

Ei ole võimalik vastata

A16A. Kas Teie ettevõttes on mõni töötajate esindusorgan, nt ametiühing, usaldusisik, töönõukogu või -komitee, kes on kaasatud koolituspoliitika kavandamisse ja elluviimisse?

Jah → A16B

Ei → B1A

Ei ole võimalik vastata → B1A

A16B. Millistesse järgmistest etappidest on töötajate esindusorgan kaasatud?

Võib olla mitu vastust.

Koolituse eesmärgi määramine

Koolitusest osavõtjate valiku kriteeriumite või koolituse sihtrühma määramine

Koolitusviisi määramine

Koolituse teema ja sisu määramine

Koolituseelarve koostamine

Ettevõttevälise koolituse korraldaja valimine

Koolituse tulemuste hindamine

Mitte ükski eespool mainitutest

OSA B. TÄIENDUSKOOLITUSE VIISID

Järgnevatele küsimustele vastates palun pöörake tähelepanu täienduskoolituse erinevatele liikidele!

Täienduskoolitus jaguneb täienduskoolituskursusteks ja teisteks koolitusviisideks.

Täienduskoolituskursused on koolitaja planeeritud õppeprogramm, millel on kindel eesmärk, õppetööd tehakse rühmaga ning kursused toimuvad aktiivsest töökohast eemal (loengusaalis või koolituskeskuses). Hõlmab nii ettevõttesiseseid kui ka ettevõtteväliseid kursusi.

- Ettevõttesiseseid täienduskoolituskursuseid kavandab ja korraldab ettevõtte ise. Tähtis on, et ettevõtte vastutaks koolituse sisu eest ise.
- Ettevõtteväliseid täienduskoolituskursuseid kavandavad ja korraldavad organisatsioonid, mis ei kuulu ettevõttele. Tähtis on, et koolituse sisu eest ei vastuta ettevõtte ise, vaid koolitaja.

Teised koolitusviisid on reeglina seotud õppega otse töökohal ja tööprotsessi käigus. Need hõlmavad peamiselt iseseisvalt organiseeritud õpet ja sõltuvad töötaja konkreetsetest vajadustest.

B1A. Kas Teie ettevõtte korraldas 2020. aastal oma töötajatele ettevõttesiseseid täienduskoolituse kursusi?

*Vajadusel lugege selgitust küsimustiku lõpus.

Jah

Ei

B1B. Kas Teie ettevõtte pakkus 2020. aastal oma töötajatele ettevõtteväliseid täienduskoolituse kursusi?

*Vajadusel lugege selgitust küsimustiku lõpus.

Jah

Ei

B2. Milliseid teisi koolitusviise kasutas Teie ettevõtte 2020. aastal oma töötajate täienduskoolituseks?

Võib olla mitu vastust.

*Vajadusel lugege selgitust küsimustiku lõpus.

	Jah	Ei	Kui jah, siis mitu töötajat kasutas järgmisi täienduskoolitusviise? Märkige töötajate arv
Juhendatud väljaõpe töökohal	☐	☐	
Töökohtade ringlus nii ettevõttes kui ka väljaspool ettevõtet, lähetused, õppereisid	☐	☐	
Messid, töörühmad, seminarid ja konverentsid	☐	☐	
Kvaliteediringid ja õpperühmad	☐	☐	
Iseseisev või e-õpe	☐	☐	
Mitte ükski eespool mainitust	☐	☐	

B3. Kas Teie ettevõtte pakkus oma töötajatele ettevõttesiseseid või -väliseid täienduskoolituse kursusi 2019. aastal (sh ettevõtte rahastatavat tasemeõpet)? Jah Ei**B4. Kas Teie ettevõtte pakkus oma töötajatele 2019. aastal teisi koolitusviise?**

Teised koolitusviisid on järgmised:

- a) juhendatud väljaõpe töökohal;
- b) ettevõttesisene töökohtade ringlus, töötajate stažeerimine teises ettevõttes, komanderingud ja õppekäigud;
- c) osalemine kvaliteediringides ja õpperühmades;
- d) iseseisev õppimine;
- e) osalemine konverentsidel, messidel, tööruhmades ja seminaridel.

Arvestage vaid õpet, mida ettevõtte oma töötajatele täielikult või osaliselt rahastab (sh ka kaudselt, nt makstes koolitusele kulunud tööaja eest töötasu).

*Vajadusel lugege selgitust küsimustiku lõpus.

 Jah Ei**B5. Milliseid toetusi või soodustusi sai Teie ettevõtte 2020. aastal täienduskoolituste korraldamiseks?**

Võib olla mitu vastust.

Täienduskoolitused = ettevõttesisesed ja ettevõttevälised täienduskoolituse kursused ning teised koolitusviisid

 Maksusoodustus Euroopa Liidu toetus (sh Euroopa Sotsiaalfond) → B5B1 Riiklikud toetused → B5B1 Muud soodustused ja toetused → B5B1 Mitte ükski eespool mainitutest**B5B1. Palun märkige täienduskoolituste korraldamiseks saadud toetuse summa kokku.**

EUR: _____

OSA C. TÄIENDUSKOOLITUSEST OSAVÕTJAD, KOOLITUSTE SISU, KORRALDAJAD JA KOOLITUSKULUD

OSA C küsimustele vastake siis, kui olite eelnevalt B1A või B1B juures vastanud, et ettevõtte korraldas ettevõttesiseseid või -väliseid täienduskoolituskursusi.

C1K. Mitu Teie ettevõtte töötajat 2020. aastal täienduskoolituse kursustel (k.a ettevõtte rahastatavas tasemeõppes) osales?

Igat isikut tuleb arvestada ainult üks kord olenemata sellest, mitu korda ta on täienduskoolitusel osalenud.

Kokku: _____

C1N. sh naised: _____

C1M. sh mehed: _____

C3K. Mitu tundi tasustatud tööaega kulus ettevõtte töötajatel 2020. aastal ettevõttesisestele ja välistele täienduskoolituse kursustele kokku (k.a tasemeõppele)?

*Vajadusel lugege selgitust küsimustiku lõpus.

Kokku (tundi): _____

C3ES. sh ettevõttesisestele kursustele (tundi): _____

C3EV. sh ettevõttevälistele kursustele (tundi): _____

C5. Milliste valdkondade täienduskoolituskursustele (sh ettevõttesiseseid ja -väliseid) kulus Teie ettevõtte töötajatel 2020. aastal kõige enam tasustatud tööaega?

Valige järgnevast loetelust **kuni kolm kõige olulisemat** valdkonda. Kui loetelus teile sobiv valik puudub, siis valige lähim sobivaim valdkond.

- Üldised IT-oskused
- Spetsiifilised IT-oskused
- Juhtimisoskused
- Meeskonnatööoskused
- Klienditeenindusoskused
- Probleemilahendusoskused
- Haldusteadmised ja -oskused
- Võõrkeeleskus
- Tehnilised, praktilised või tööpetsiifilised oskused ja teadmised
- Suulise ja kirjaliku suhtlemise oskus
- Kirja- ja/või arvutamisoskus
- Mitte ükski eespool mainitutest

C51. Peale eespool nimetatud valdkondade võisid Teie ettevõtte täienduskoolitused hõlmata veel teisigi valdkondi. Palun märkige, millised valdkonnad need olid.

Võib olla mitu vastust.

- Riigikeele õppimine
- Tootmine ja tootlikkus
- Rahandus
- Turundus ja müük
- Keskkonnakaitse, energiasääst, jäätmevähendus
- Eksport ja rahvusvahelistumine
- Seadused
- Mitte ükski eespool mainitutest

C4A. Mõned täienduskoolituskursused on ettevõttele kohustuslikud ja peavad toimuma regulaarselt, nt töötervishoiu- ja tööohutuskoolitused.

Palun märkige, mitu protsenti kogu täienduskoolitusele kulutatud tasustatud tööajast kulus 2020. aastal nimetatud kohustuslikele koolitustele.

Kogu täienduskoolituskursustele kulunud aeg on Teil märgitud küsimuses C3K ja see võrdub 100%.

*Vajadusel lugege selgitust küsimustiku lõpus.

?: _____

C6. Kelle korraldatud ettevõttevälistel täienduskoolituse kursustele (k.a kohustuslikud koolitused, kui neid ei teinud ettevõtte ise) kulus Teie ettevõtte töötajatel 2020. aastal kõige rohkem tasustatud tööaega?

Valige järgnevast loetelust kuni kolm koolituse korraldajat (k.a kohustuslikud töötervishoiu ja tööohutuse koolitused). Kui loetelus teile täpselt sobiv valik puudub, valige lähim sobiv variant.

*Vajadusel lugege selgitust küsimustiku lõpus.

- Kutseõppeasutused, kõrgkoolid ja ülikoolid, kelle põhitegevus on tasemekoolitus
- Koolitusega tegelevad asutused
- Erakoolitusettevõtted
- Eraettevõtted, kelle põhitegevusala ei ole koolitamine
- Tööandjate ühendused, kaubanduskojad, kutse- ja erialaliidud
- Ametiühingud
- Muud koolitajad
- Ei olnud ettevõtteväliseid täienduskoolituse kursuseid

C7. Millised kulud kaasnesid ettevõttel 2020. aastal ettevõttesiseste ja -väliste täienduskoolituskursuste pakkumisega?

Võib olla mitu vastust.

*Vajadusel lugege selgitust küsimustiku lõpus.

	Jah	Ei	Kui jah, siis palun märkige tehtud kulutused eurodes (ilma käibemaksuta)
Ettevõttevälise koolituse korraldajale makstud tasu	☐	☐	
Täienduskoolitusest osavõtjate lähetuskulu	☐	☐	
Ettevõttesiseste koolitajate tööjõukulu	☐	☐	
Koolituskeskuse, -hoonete või ettevõtte spetsiaalsete koolitusruumide ja õppematerjalide kulud	☐	☐	

C7K. Juhul, kui kulusid pole võimalik liigi kaupa eristada, märkige koolituskulud kokku, eurodes

Arvestage siin ka koolituse korraldajatele makstud teenustasusid, osavõtjate lähetuskulusid, ettevõttesiseste koolitajate tööjõukulud, koolitusruumide ja kõiki ülejäänud koolitusega seotud kulusid.

EUR: _____

OSA D. TÄIENDUSKOOLITUSE KVALITEET JA TULEMUSED

OSA D küsimustele vastake siis, kui olite eelnevalt B1A või B1B juures vastanud, et ettevõtte korraldas ettevõttesiseseid või -väliseid täienduskoolituskursuseid, või märkisite B2 juures, et ettevõtte kasutas teisi koolitusviise.

D2A. Kas ettevõtte hindab täienduskoolituste tulemusi?

Täienduskoolitused = ettevõttesiseseid ja ettevõtteväliseid täienduskoolituse kursused ning teised koolitusviisid

*Vajadusel lugege selgitust küsimustiku lõpus.

- Jah, kõiki
- Jah, kuid mitte kõiki
- Ei hinda, koolitusel osalemisest ettevõttele piisab

D2B. Milliseid meetodeid ettevõtte täienduskoolituste tulemuste hindamiseks kasutab?

Võib olla mitu vastust.

- Kirjalik või praktiline test
- Koolitusest osavõtjate rahulolu uuring
- Koolitusest osavõtjate töökäitumise või tegevuse muutuse hindamine olenevalt koolituse eesmärgist
- Koolituse mõju hindamine osakondade või kogu ettevõtte seisukohalt
- Muud meetodid

D3. Kas mõni järgmistest teguritest piiras Teie ettevõttel täienduskoolituste pakkumist 2020. aastal?

Võib olla mitu vastust.

- Piiravaid tegureid ei olnud
- Ettevõtte värbab ainult vajalike oskustega inimesi
- Ettevõttel on raskusi koolitusvajaduste hindamisega
- Sobivate koolituste puudumine
- Koolituste kõrge maksumus
- Ettevõtte keskendub pigem praktikantidele
- Ettevõtte keskendus koolitustele eelmistel aastatel
- Töötajad on oma tööülesannetega liiga hõivatud
- COVID-19 piirangud
- Mitte ükski eespool mainitutest

OSA E. TÄIENDUSKOOLITUSTE MITTEPAKKUMISE PÕHJUSED 2020. AASTAL

OSA E küsimustele vastake siis, kui olite eelnevalt B1A ja B1B juures vastanud, et ettevõtte ei korraldanud ettevõttesisesid ega -väliseid täienduskoolituskursuseid, ja B2 juures märkisite „Mitte ükski eespool mainitutest“.

E1. Mis põhjusel ei pakkunud Teie ettevõtte 2020. aastal oma töötajatele täienduskoolitust?

Võib olla mitu vastust.

Täienduskoolitused = ettevõttesisesed ja ettevõttevälised täienduskoolituse kursused ning teised koolitusviisid

- Töötajate oskustase vastas ettevõtte vajadustele
- Ettevõtte värbab ainult vajalike oskustega inimesi
- Ettevõttel on raskusi koolitusvajaduste hindamisega
- Sobivate koolituste puudumine
- Koolituste kõrge maksumus
- Ettevõtte keskendub pigem praktikantidele
- Ettevõtte keskendus koolitustele eelmistel aastatel
- Töötajatel on suur koormus ja ajapuudus
- Planeeritud koolituse ära jäämine või edasilükkumine COVID-19 piirangute tõttu
- Mitte ükski eespool mainitutest

OSA F. PRAKTIKANTIDE VÄLJAÕPE

F1A. Kas ettevõttes oli 2020. aastal kutseharidust (mitte kõrgharidust) omandavaid praktikante?

*Vajadusel lugege selgitust küsimustiku lõpus.

Jah → F2

Ei

F2. Palun märkige praktikantide väljaõppe pakkumise põhjused.

- Väljaõppe pakkumisega saab koolitada praktikante kui võimalikke tulevasi kaastöötajaid ettevõtte kvalifikatsiooninõuetele vastavateks
- Väljaõppe pakkumine on võimalus valida praktikantide seast parimaid ettevõttesse tööle kutsumiseks
- Väljaõppe pakkumine vähendab riski, et ettevõttesse värvatakse kvalifikatsiooninõuetele mittevastavaid töötajaid
- Väljaõppe pakkumine võimaldab kasutada praktikante kui ajutist tööjõudu ettevõtte hetkevajaduste rahuldamiseks
- Mitte ükski eespool mainitutest

Palun hinnake, kui palju Teil selle küsimustiku täitmiseks, kaasa arvatud juhendiga tutvumiseks ja andmete ettevalmistamiseks aega kulus. Märkige kõigi töötajate kulutatud aeg kokku.

Tundide arv _____

Minutite arv _____

Küsimustiku täitmine on lõppenud. Täname Teid osalemast!

Küsimuse kood	Küsimuse selgitus
A2K	<p>Kõigi ettevõttes töötavate isikute arv aruandeaasta 31. detsembril olenemata nende töönädala pikkusest. Töötavad isikud on:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ettevõttes töötavad omanikud; • täis- või osaaajatööga hõivatud isikud, kes on töö eest tasu saajate nimekirjas; • väljaspool ettevõtet töötavad (turustuspersonal jt), kuid ettevõtte töötajate koosseisu ja töö eest tasu saajate nimekirja kuuluvad isikud; • ajutiselt töölt puuduvad isikud (haiguslehel, tasulisel puhkusel ja õppepuhkusel olijad, streikijad jt); • hooajatöötajad ja kodus töötavad isikud, kes on töö eest tasu saajate nimekirjas; • töövõtulepinguga töötavad isikud; <p>tasuta töötavad pereliikmed ehk töötajad, kes elavad koos ettevõtte omanikuga ja töötavad ettevõttes regulaarselt, kuid kellega ei ole sõlmitud töölepingut ja kes ei saa tehtud töö eest tasu. Sellesse kategooriasse kuuluvad ainult need, kes ei ole mõnes teises ettevõttes põhikohaga töö eest tasu saajate nimekirjas.</p> <p>Töötavate isikute hulka ei arvestata kõnealusel ettevõttes tegutsevaid, kuid mõne teise ettevõtte koosseisu kuuluvaid töötajaid, samuti pikka aega töölt eemal olevaid isikuid (lapsehoolduspuhkusel, ajateenistuses ja tasustamata puhkusel viibijad jt), kes on puudunud ja pole tasu saanud kogu 2020. aasta vältel.</p> <p>Töötajateks ei arvestata ka vabatahtlikke, õpipoisse ning praktikante.</p>
A4A	<p>Töötundide koguarv on ettevõtte kõigi töötajate tegelikult töötatud tundide koguarv vaadeldaval perioodil, k.a ületunnid.</p> <p>Ei arvestata tasustatud, kuid tegelikult mittetöötatud tööaega (puhkused, haiguspäevad jms), lõunavaheaegu, tööle tulekule ja töölt minekule kulunud aega, tasemekoolitusel (hariduse omandamine) ja töökoolitusel (kursused, õppused) viibitud jms aega, mis ei kuulu otseselt tööaja alla.</p> <p>Ei arvestata õpipoiste ja praktikantide töötunde.</p> <p>Näiteks töötas ettevõttes 2020. aastal 10 täiskohaga töötajat. Aastas töötavad nad 11 kuud ja 1 kuu puhkavad. Keskmiselt on ühes kuus 168 töötundi. Oletame, et keskmiselt osales iga töötaja aasta jooksul koolitustel 3 tööpäeva. Seega oleks selle ettevõtte töötajate töötundide koguarv 2020. aastal $(10 \times 11 \times 168) - (10 \times 3 \times 8) = 18\,240$ tundi.</p> <p>Töötaja mõiste on selgitatud küsimuse A2K abiinfos.</p>
A7	<p>Koolituskeskus on koolituseks vajaliku personali, ruumide ja varustusega üksus. Koolituskeskus võib asuda nii ettevõtte juures kui ka sellest eraldi või olla mitme ettevõtte peale ühine. Pole tähtis, kes on koolituskeskuse omanik, sest osa ettevõtteid võivad koolituskeskust pidada koos teiste ettevõtetega, olemata seejuures keskuse omanikud.</p>
A8	<p>Koolituspoliitika kirjeldab töötajate koolitamisega seotud põhimõtteid ja sisaldab infot koolitusvajaduse väljaselgitamise ja korraldamise kohta organisatsioonis.</p> <p>Koolituspoliitikas sõnastatakse:</p> <ul style="list-style-type: none"> • koolitustegevuse eesmärgid; • koolitusvajadus; • koolituste planeerimise ja korraldamise põhimõtted; • koolituste arvestuse ja aruandluse põhimõtted; • koolituste tulemuslikkuse hindamise meetodid.

Küsimuse kood	Küsimuse selgitus
A9	Soovitakse teada, kuidas ettevõttes hinnatakse töötajate individuaalset täiendusõppe- või koolitusvajadust, milliseid hindamismeetodeid selleks praegu kasutatakse või milliseid plaanitakse kasutada tulevikus.
A10A	<p>Siin on mõeldud koolitusmeetmeid või -tegevusi, sh tasemeõpet, mida ettevõtte oma töötajatele osaliselt või täielikult rahastab (osalise rahastamise alla kuulub ka tasustatud õppepuhkus ja tasustatud töötundide ajal kooliskäimise võimaldamine).</p> <p>Täienduskoolitused on planeeritud ja kindla eesmärgiga. Meetmed või tegevused, mida rahastavad Töötukassa, teised avaliku sektori institutsioonid või töötajad ise, siia alla ei kuulu. Täienduskoolitus jaguneb ettevõttesisesteks ja -välisteks kursusteks ning teisteks koolitusviisideks. Täienduskoolituseks ei loeta praktikantide või õpipoiste väljaõpet.</p>
A13	<p>Koolituskava on koolituse planeerimise tulemus, mis tehakse mingi perioodi, näiteks ühe aasta kohta.</p> <p>Koolituskava võib sisaldada:</p> <ul style="list-style-type: none"> • koolitustegevuse eesmärgid, • koolitusvormide ja -liikide planeeritavat osakaalu, • prioriteetseid teemasid ja sihtgrupe, • koolitaja infot, • koolituse mahtu, toimumisaegasid ja asukohta, • planeeritavaid vahendeid.
A14	<p><u>Täienduskoolitus jaguneb</u> ettevõttesisesteks ja -välisteks kursusteks ning teisteks koolitusviisideks.</p> <p>Ettevõttesiseseid täienduskoolituse kursuseid kavandab ja korraldab ettevõtte ise. Tähtis on, et ettevõtte vastutaks koolituse sisu eest ise.</p> <p>Ettevõttesiseseid koolitusi kavandab ja korraldab näiteks ettevõtte personaliosakond, ehkki koolitus ise võib toimuda ka väljaspool ettevõtet, s.t koolituse toimumise asukoht ei ole tähtis.</p> <p>Ettevõtteväliseid täienduskoolituse kursuseid kavandab ja korraldab koolitusorganisatsioon, mis ei kuulu ettevõttele, või koolitusorganisatsioon, mis kuulub ettevõtte ematäienduskoolitusele. Tähtis on, et koolituse sisu eest ei vastuta ettevõtte ise, vaid koolitaja; ettevõtte valib koolituse välja ja ostab selle. Koolitus võib toimuda nii ettevõttes kohapeal kui ka väljaspool ettevõtet, s.t koolituse toimumise asukoht ei ole tähtis.</p> <p>Teised koolitusviisid on üldjuhul seotud õppega otse töökohal ja tööprotsessi käigus. Siia alla kuulub ka õppe eesmärgil konverentsidel ja messidel osalemine. Teised koolitusviisid hõlmavad peamiselt iseseisvalt organiseeritud õpet ja sõltuvad töötaja konkreetsetest vajadustest.</p>
A15	<p>Sotsiaalpartnerid on tööandjate ja töötajate esindusorganisatsioonid (Eesti Tööandjate Keskliit, ametiühingud). Sotsiaalpartnerid peavad riiklikul, piirkondlikul või majandusharu tasemel regulaarselt läbirääkimisi ja sõlmivad kollektiivlepinguid (kollektiivläbirääkimised).</p> <p>Kollektiivlepingutega reguleeritakse tavaliselt palka ja töötingimusi, samuti võivad need reguleerida tööalase koolituse pakkumist, käsitledes näiteks riiklike, piirkondlike või eri majandusharude rahalisi võimalusi koolituse pakkumiseks, meetmeid tööalase konkurentsivõime suurendamiseks ja tööalaseid koolitusmeetmeid vanemaalistele töötajatele.</p> <p>Ei arvestata ettevõtte tasandil sõlmitud, tööandja ja töönõukogude vahelisi lepinguid.</p>

Küsimuse kood	Küsimuse selgitus
B1A	<p>Täienduskoolituskursused on koolitaja planeeritud õppeprogramm, millel on kindel eesmärk, õppetööd tehakse rühmaga ning kursused toimuvad töökohast eemal (loengusaalis või koolituskeskuses).</p> <p>Ettevõttesiseseid täienduskoolituse kursusi kavandab ja korraldab ettevõtte ise.</p> <p>Tähtis on, et ettevõtte vastutaks koolituse sisu eest ise. Ettevõttesiseseid koolitusi kavandab ja korraldab näiteks ettevõtte personaliosakond, ehkki koolitus ise võib toimuda ka väljaspool ettevõtet, s.t koolituse toimumise asukoht ei ole tähtis.</p>
B1B	<p>Täienduskoolituskursused on koolitaja planeeritud õppeprogramm, millel on kindel eesmärk, õppetööd tehakse rühmaga ning kursused toimuvad töökohast eemal (loengusaalis või koolituskeskuses).</p> <p>Ettevõtteväliseid täienduskoolituse kursusi kavandab ja korraldab koolitusorganisatsioon, mis ei kuulu ettevõtte, või koolitusorganisatsioon, mis kuulub ettevõtte ematettevõttele. Tähtis on, et koolituse sisu eest ei vastuta ettevõtte ise, vaid koolitaja; ettevõtte valib koolituse välja ja ostab selle. Koolitus võib toimuda nii ettevõttes kohapeal või ka väljaspool ettevõtet, s.t koolituse toimumise asukoht ei ole tähtis.</p>
B2	<ul style="list-style-type: none"> • Juhendatud väljaõpe töökohal – töökohal või tavapärasel töölukorras toimuv sihipärane ja koostöös tööandjaga planeeritud uute oskuste ja teadmiste omandamine, nt uute töövõtete rakendamine, uue tehnoloogia tundmaõppimine jne. Sedalaadi õpe võib toimuda spetsiaalselt selleks ettenähtud ajal kellegi juhendamisel või iseseisvalt. • Töökohtade ringlus nii ettevõttes kui ka väljaspool ettevõtet. Lähetused, õppereisid – töökohtade ringlust, töötajate stažeerimist teistes ettevõtetes, töölähetusi ja õppekäike käsitletakse koolitusena, kui need korraldatakse eesmärgiga arendada või täiustada neis osalevate töötajate oskusi. Arvesse ei lähe tavapärased töötajate üleviimised ühelt ametikohalt teisele ja lähetused, kui need ei ole osa pikemaajalisest personali arendamise kavast. • Messid, töörühmad, seminarid ja konverentsid – konverentsidel, messidel, töörühmades ja seminaridel osalemist arvestatakse koolitusena üksnes juhul, kui neis osalevate töötajate põhieesmärk on õppimine või millegi uue omandamine. • Kvaliteediringid ja õpperühmad – õpperühm on ettevõtte töötajate rühm, kelle eesmärk on viia end paremini kurssi töökorraldusele, tööprotsessidele ja töökohale esitatavate nõuetega. Kõigil õpperühma liikmetel on olenemata nende ametipositsioonist võrdväärne staatus. Kvaliteediring on töörühm, mille eesmärk on lahendada töökeskkonna- ja tootmisprobleeme. Töörühm on kaasatud ettevõtte planeerimis- ja kontrollimistöödesse, rühma tööd koordineerib ja suhtlust juhtkonnaga vahendab valitud vahendusi. Kvaliteediringis ja õpperühmas osalemist käsitletakse õppena juhul, kui nendes osalejate eesmärk on regulaarsetel kogunemistel uusi teadmisi omandada. • Iseseisev või e-õpe – iseseisev õppimine või e-õpe on sihipärane ja koostöös tööandjaga planeeritud teadmiste täiendamine, mille aega ja kohta saab töötaja ise valida. Iseseisev õppimine toimub õpetaja või koolitaja juhendamisel. Õppida võib nii tööl, kodus kui ka mõnes ühiskondlikus asutuses (nt raamatukogus) ning teadmisi saab omandada mitmel viisil: video- või helilinte kasutades, kirjavahetuse teel, arvuti kaudu (sh interneti vahendusel) või õppekeskustes. Iseseisev õppimine on eesmärgistatud tegevus, mille alla ei kuulu ebakorrapärane interneti kasutamine ega täienduskoolituse kursuste raames toimuv iseseisev õppimine.
B2A	<p>Töökohal või tavapärasel töölukorras toimuv sihipärane ja koostöös tööandjaga planeeritud uute oskuste ja teadmiste omandamine, nt uute töövõtete rakendamine, uue tehnoloogia tundmaõppimine jne. Sedalaadi õpe võib toimuda spetsiaalselt selleks ettenähtud ajal kellegi juhendamisel või iseseisvalt.</p>

Küsimuse kood	Küsimuse selgitus
B2B	Töökohtade ringlust, töötajate stažeerimist teistes ettevõtetes, töölähetusi ja õppekäike käsitletakse koolitusena, kui need korraldatakse eesmärgiga arendada või täiustada neis osalevate töötajate oskusi. Arvesse ei lähe tavapärased töötajate üleviimised ühelt ametikohalt teisele ja lähetused, kui need ei ole osa pikemaajalisest personali arendamise kavast.
B2C	Konverentsidel, messidel, töörühmades ja seminaridel osalemist arvestatakse koolitusena üksnes juhul, kui neis osalevate töötajate põhieesmärk on õppimine või millegi uue omandamine.
B2D	Õpperühm on ettevõtte töötajate rühm, kelle eesmärk on viia end paremini kurssi töökorraldusele, tööprotsessidele ja töökohale esitatavate nõuetega. Kõigil õpperühma liikmetel on olenemata nende ametipositsioonist võrdväärne staatus. Kvaliteediring on töörühm, mille eesmärk on lahendada töökeskkonna- ja tootmisprobleeme. Töörühm on kaasatud ettevõtte planeerimis- ja kontrollimistöödesse, rühma tööd koordineerib ja suhtlust juhtkonnaga vahendab valitud vahendusi. Kvaliteediringis ja õpperühmas osalemist käsitletakse õppena juhul, kui nendes osalejate eesmärk on regulaarsetel kogunemistel uusi teadmisi omandada.
B2E	Iseseisev õppimine või e-õpe on sihipärane ja koostöös tööandjaga planeeritud teadmiste täiendamine, mille aega ja kohta saab töötaja ise valida. Iseseisev õppimine toimub õpetaja või koolitaja juhendamisetä. Õppida võib nii tööl, kodus kui ka mõnes ühiskondlikus asutuses (nt raamatukogus) ning teadmisi saab omandada mitmel viisil: video- või helilinte kasutades, kirjavahetuse teel, arvuti kaudu (sh interneti vahendusel) või õppekeskustes. Iseseisev õppimine on eesmärgistatud tegevus, mille alla ei kuulu ebakorrapärane interneti kasutamine ega täienduskoolituse kursuste raames toimuv iseseisev õppimine.
B4	Teised koolitusviisid, mis ei kuulu ettevõttesiseste ega -välise täienduskoolituse kursuste hulka on üldjuhul seotud õppega otse töökohal ja tööprotsessi käigus. Siia alla kuulub ka õppe eesmärgil konverentsidel ja messidel osalemine. Teised koolitusviisid hõlmavad peamiselt iseseisvalt organiseeritud õpet ja sõltuvad töötaja konkreetsetest vajadustest. <ul style="list-style-type: none"> • Juhendatud väljaõpe töökohal – uute teadmiste ja oskuste omandamine otse töökohal või tavapärasel tööolukorras • Iseseisev õppimine/e-õpe – sihipärane, planeeritud ja kavakohane koostöös tööandjaga planeeritud uute teadmiste omandamine, mille aega ja kohta saab töötaja ise valida
C3K	Täienduskoolituse tundide koguarv on aeg, mille kõik osavõtjad on vaadeldaval aastal kokku kulutanud täienduskoolituse kursustele. Kui kursused toimusid vaadeldaval perioodil ainult osaliselt, läheb arvesse üksnes sellel perioodil kursustele kulunud aeg. Täienduskoolituse kursustele kulunud tundide arv peab kajastama ainult tegelikku kursustele kulunud aega. Arvesse ei lähe tavapärase töö tegemine kursuste vahel, samuti kursustele minekule kulunud aeg. Näiteks kui koolitus kestab ühe nädala, tuleb arvestada üksnes koolitusel veedetud või koolitusmaterjaliga töötamisele kulunud aega. Kui isik võtab koolitusest osa ühel päeval nädalas mitme nädala jooksul, läheb arvesse üks päev nädalast, vahepealseid töötamisele kulunud päevi ei arvestata. Arvesse läheb ainult töötaja tasustataval tööajal koolitustele kulunud aeg, s.t aeg, millal koolitusel osalenud töötaja oleks tegelikult töötanud või olnud ettevõttes tasustatud. Tasemeõppe puhul läheb arvesse ka õppepuhkusel oldud tasustatud tööaeg.

Küsimuse kood	Küsimuse selgitus
C4A	<p>Tegevusi, millele viidatakse allpool olevates punktides 1 ja 2, tuleb Euroopa Ühenduse õigusaktide seisukohast kohustuslikeks pidada seetõttu, et need on vajalikud töötervishoidu ja tööohutust puudutavate juriidiliste kohustuste täitmiseks. Nende kohustuste kohaselt peab tööandja veenduma, et töötaja on saanud töötervishoiu ja tööohutuse vallas korraliku koolituse. Tavaliselt (kuid mitte ilmtingimata) on koolitus kohandatud töökoha vajadustele ja tingimustele.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Seaduse järgi kohustuslikud täienduskoolitused ohtlike või potentsiaalselt ohtlike tööülesannete korral, näiteks kahvellaaduri juhtimine, koolitus ennetavate teenuste jaoks (nt töötervishoiuarstid võivad olla seadusega kohustatud regulaarselt koolitustel käima), koolitused ettevõttes tööohutuse ja terviseküsimuste eest vastutavatele isikutele (samuti mõnes liikmesriigis kohustuslik) ja esmaabikoolitused (seaduse järgi peab teatav arv inimesi olema võimeline esmaabi andma). 2. Töötajatele mõeldud täienduskoolitused, mille eesmärk on ennast ja teisi kaitsta, näiteks arstide koolitamine selles, kuidas süstlaid kasutada ja ära visata, et vältida süstlanõelaga saadavaid vigastusi, laborantide ohutu töötamise koolitused või ka tuletõrjeõppused. Sellised koolitused kuuluvad tavaliselt kohapealse väljaõppe hulka ja neid ei saa alati eraldi välja tuua. Nendelt koolitustelt saadavaid teadmisi peab regulaarselt värskendama ja uuendama.
C6	<p>Ettevõtteväliste täienduskoolituskursuste pakkujad võivad olla nii isikud kui ka organisatsioonid, mis tegelevad koolituste pakkimisega:</p> <ul style="list-style-type: none"> • koolitusega tegelevad asutused – koolitusi pakuvad avaliku sektori asutused, mille tegevust rahastab või juhib valitsus; • eraettevõtted, kelle põhitegevusala ei ole koolitamine – näiteks tehnika või varustuse pakkujad, emettevõtted.
C7	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Ettevõttevälise koolituse korraldajale makstud tasu</u> – tasud ettevõtteväliste kursuste eest või ettevõttevälistele koolitajatele ja juhendajatele (sh neile, kes on pakkunud ettevõttesisesid täienduskoolitusi). Hõlmab ka makseid väliskonsultantidele, -hindajatele või -eksamineerijatele kursustega seotud tegevuste eest. • <u>Täienduskoolitusest osavõtjate lähetuskulud</u> – täienduskoolitustel osalevate töötajate sõidu- ja elamiskulud. Hõlmab ka mis tahes lisamakseid kursustele sõitmisele kulunud aja eest. • <u>Ettevõttesiseste koolitajate tööjõukulu</u> – seotud ettevõtte enda koolituskeskuse töötajate ja teiste töötajatega, kes on täielikult või osaliselt seotud täienduskoolituste korraldamise, kavandamise ja juhtimisega ettevõttes. Siia hulka kuuluvad: <ol style="list-style-type: none"> a) sisekoolitajad ja koolituskeskuste töötajad; b) koolituskavaga seotud direktorid ja teised tippjuhid; c) juhendajad ja koolitusjuhid või -ametnikud; d) kantselei-/haldus- ja muu personal, kes neid tegevusi toetab. • <u>Koolituskeskuse, -hoonete või ettevõtte spetsiaalsete koolitusruumide ja õppematerjalide kulud</u> – koolituskeskuse haldamise kulud (v.a personali tööjõukulud) või muude täienduskoolitusteks kasutatavate ruumide kulud ning koolitusruumide ja seadmete iga-aastane kulum. Siia alla kuuluvad ka koolituste jaoks ostetud materjalid ja seadmed (nt projektor, pabertahvel, CD-d, paber, pliiaidid jne).

Küsimuse kood	Küsimuse selgitus
C7AK	<p>Need on välistele organisatsioonidele tehtud kulutused täienduskoolituste ja -teenuste eest.</p> <p>Viidatakse kogusummale, mis on makstud tasudena ettevõtteväliste kursuste eest või ettevõttevälistele koolitajatele ja juhendajatele (sh neile, kes on pakkunud ettevõttesiseseid täienduskoolitusi). Hõlmama peab ka makseid väliskonsultantidele, -hindajatele või eksamineerijatele kursustega seotud tegevuste eest.</p> <p>Arvesse tuleb võtta kõik tööandja maksed kursuste eest, ka neid, kus töötajad on osalenud oma vabast ajast.</p> <p>Välja tuleb jätta tasud õpipoiste või praktikantide osaletud kursuste eest.</p>
C7BK	<p>Siin viidatakse täienduskoolitustel osalevate töötajate sõidu- ja elamiskulude katmiseks tehtud tegelikele maksetele.</p> <p>Hõlmama peab ka mis tahes lisamakseid kursustele sõitmisele kulunud aja eest.</p>
C7CK	<p>Need on tööjõukulud, mis on seotud ettevõtte enda koolituskeskuse töötajate ja teiste töötajatega, kes on täielikult või osaliselt seotud täienduskoolituste korraldamise, kavandamise ja juhtimisega ettevõttes.</p> <p>Nende hulka kuuluvad:</p> <ul style="list-style-type: none"> • sisekoolitajad ja koolituskeskuste töötajad; • koolituskavaga seotud direktorid ja teised tippjuhid; • juhendajad ja koolitusjuhid või -ametnikud; • kantselei-/haldus- ja muu personal, kes neid tegevusi toetab. <p>Välja tuleb jätta isikud, kes tegelevad üksnes õpipoiste koolitusega ja kes ei kuulu ettevõtte tavapersonali hulka. Nende töötajate puhul, kelle täistööaeg kulub kursustega seotud tegevusele, tuleb näidata kõigi vastavate töötajate aasta tööjõukulusid kokku. Nende töötajate puhul, kes osalevad täienduskoolitustega seotud tegevuses ainult osaliselt (kulutavad sellele osa oma tööajast), tuleb näidata seda osa tööjõukuludest, mis vastab täienduskoolitustega seotud tegevuses osalemise ajale.</p>
C7DK	<p>Need kulud hõlmavad ruumide haldamist ning ruumide ja seadmete iga-aastast kulumit. Arvesse tuleb võtta koolituskeskuse haldamise kulud (v.a personali tööjõukulud) või muude täienduskoolitusteks kasutatavate ruumide kulud. Kui kulud ei ole ettevõtte dokumentidest kättesaadavad, võib neid hinnata, kasutades andmeid teiste võrreldava suurusega ja võrreldavate seadmetega ruumide kohta.</p> <p>Siia alla kuulub ka koolituste jaoks ostetud materjalide maksumus. Need võivad olla seadmed nagu projektor, pabertahvel, CD-d, paber, pliiatsid jne. Tööandja makstud käibemaks tuleb kõigist kuludest välja jätta.</p>

Küsimuse kood	Küsimuse selgitus
D2A	<p>Hindamise meetodid võivad olla järgmised:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kirjalik või praktiline test; • koolitusest osavõtjate rahulolu uuring; • koolitusest osavõtjate töökäitumise või tegevuse muutuse hindamine olenevalt koolituse eesmärgist; • koolituse mõju hindamine osakondade või kogu ettevõtte seisukohalt. <p>Täienduskoolitus jaguneb ettevõttesisesteks ja -välisteks täienduskoolituse kursusteks ning teisteks koolitusviisideks.</p> <p>Ettevõttesiseseid täienduskoolituse kursusi kavandab ja korraldab ettevõtte ise. Tähtis on, et ettevõtte vastutaks koolituse sisu eest ise. Ettevõttesiseseid koolitusi kavandab ja korraldab näiteks ettevõtte personaliosakond, ehkki koolitus ise võib toimuda ka väljaspool ettevõtet, s.t koolituse toimumise asukoht ei ole tähtis.</p> <p>Ettevõtteväliseid täienduskoolituse kursusi kavandab ja korraldab koolitusorganisatsioon, mis ei kuulu ettevõttele, või koolitusorganisatsioon, mis kuulub ettevõtte emaettevõttele. Tähtis on, et koolituse sisu eest ei vastuta ettevõtte ise, vaid koolitaja; ettevõtte valib koolituse välja ja ostab selle. Koolitus võib toimuda nii ettevõttes kohapeal kui ka väljaspool ettevõtet, s.t koolituse toimumise asukoht ei ole tähtis.</p> <p>Teised koolitusviisid on üldjuhul seotud õppega otse töökohal ja tööprotsessi käigus. Siia alla kuulub ka õppe eesmärgil konverentsidel ja messidel osalemine. Teised koolitusviisid hõlmavad peamiselt iseseisvalt organiseeritud õpet ja sõltuvad töötaja konkreetsetest vajadustest.</p>
F1A	Pärast praktika tegemist saab praktikant ametliku kvalifikatsiooni või tunnistuse, s.t praktika peab olema ametlik haridusprogramm või selle osa.
TAITMISE AEG, TUNDI	Kõigi töötajate poolt küsimustiku täitmisele kulutatud tundide arv. Küsimustiku täitmisele kulunud aja sisse arvestatakse ka juhendiga tutvumise, küsimustiku jaoks vajalike andmete kogumise ja ettevalmistamise aeg.
TAITMISE AEG, MINUTIT	Kõigi töötajate poolt küsimustiku täitmisele kulutatud minutite arv. Küsimustiku täitmisele kulunud aja sisse arvestatakse ka juhendiga tutvumise, andmete kogumise ja ettevalmistamise aeg. Lubatud väärtuse vahemik 0–59.